

[SIGNALEMENT]

Mark Grammens e.a., *Journal voor Vlaanderen, Kortrijk, Groeninghe*, 2014, 140 pp., ill., ISBN 9789461360281.

Eind april 2013 werd Mark Grammens tachtig, en zette hij een punt achter *Journal*, zijn legendarisch veertiendaags éénmansblad “*met een invloed omgekeerd evenredig tot de omvang*”. Voordien had Grammens al Vlaamse journalistieke geschiedenis geschreven met het weekblad *De Nieuwe* en het maandelijks *Tijdschrift voor Diplomatie*.

Reden genoeg voor een huldezitting, einde 2013, waar een merkwaardige schare sprekers van zeer uiteenlopende politieke en professionele oriëntatie het woord voerde. Die bijdragen zijn nu gebundeld in een boek dat toepasselijk *Journal voor Vlaanderen* werd getiteld.

Nu is zo’n ‘*liber amicorum*’ haast altijd een heikele zaak. Enerzijds wordt er naar gestreefd het belang van de gehuldigde te illustreren door een brede waaier van auteurs en thema’s aan bod te laten komen. Anderzijds wordt het boek daardoor onvermijdelijk een erg hybride verschijnsel, waarin vele bijdragen niet eens betrekking hebben op de gehuldigde. Dat is ook hier het geval; en ook al verwijzen ze nauwelijks of helemaal niet naar Grammens, toch bieden vele van die bijdragen behoorlijk wat stof tot nadenken. Maar aangezien *on n’est jamais mieux servi que par soi-même* heeft de jubilaris ook maar zelf naar de pen gegrepen. Dat is ongebruikelijk (en dus perfect Grammensiaans) doch het heeft alleszins een behartenswaardig stuk opgeleverd over wat – volgens Grammens – compromissen wel en niét mogen zijn. Minder overtuigend – maar wél leerrijk – is ‘s mans diatribe tegen moslimimmigratie. Daaruit blijkt duidelijk hoever de auteur – die in de jaren ‘60 en ‘70 van vorige eeuw vele progressieve flaminganten mee inspireerde – nu is opgeschoven naar standpunten die zelfs het Vlaams Belang niet meer openlijk zou innemen. Zoals met name de onvoorstelbare enormiteit die Grammens tijdens de huldezitting wel verkondigde, maar die gelukkig voor hem – scripta manent! – niet in het boek is opgenomen. De collaboratie,

aldus de gehuldigde, was hoegenaamd "*niet fout*". Integendeel: "*col-laboreerden Vlaams-nationalisten niet met de vijanden in België, dan zouden zij aan hun plicht tekortkomen*" (zo geciteerd in het tijdschrift *Meervoud*, nr. 192).

Dat die uitspraak geen kanjer van een rel heeft uitgelokt, zou kunnen betekenen dat ze wordt geaccepteerd door vele Vlaamsgezinden. Veel waarschijnlijker is echter dat ze vooral aantoon hoezeer de auteur tegenwoordig, verblind door rancune, geïsoleerd is geraakt.

[Edi Clijsters]
